

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2019 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website: <https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2018>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel

dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG wordt [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2018 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de omvang en oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college een analyse van de omvang en oorzaken van het tekort.

Antwoord op de vraag naar een analyse van de omvang en oorzaken van het tekort

A.1 Definitieve omvang van het tekort

De gemeente slaagt erin meer mensen vanuit de bijstand aan werk of terug naar school te begeleiden, of anders uit te laten stromen. Lag het aantal uitkeringen in 2017 op 26.466, in 2018 is dit aantal gedaald naar 25.098. Dit is een daling van 5,2 procent.¹ Landelijk daalde het aantal bijstandsuitkeringen met 5,4 procent. In 2017 daalde het aantal uitkeringen in Den Haag met 2,3 procent. In 2017 was de daling voor heel Nederland 1,4%.

Bestandsontwikkeling gebundelde uitkering G4	31-12-2017	31-12-2018	Mutaties	%
Amsterdam	41.660	40.409	-1.251	-3,0%
Den Haag	26.466	25.098	-1.368	-5,2%
Rotterdam	37.639	35.252	-2.387	-6,3%
Utrecht	10.597	10.088	-509	-4,8%
Totaal aantal gebundelde uitkering (BUIG)	116.362	110.847	-5.515	-4,7%

Uit de hierboven gepresenteerde tabel 'Bestandsontwikkeling gebundelde uitkering G-4, 2018' blijkt dat de gemiddelde daling 4,7 procent was en dat Den Haag na Rotterdam de grootste daling had van het aantal bijstandsuitkeringen. Toch blijft de gemeente t.o.v. het verdeelmodel op achterstand. Den Haag heeft vanaf 2015 in een aaneengesloten periode te maken met een aanhoudend tekort en vanaf 2016 is een vangnetuitkering toegekend.

Op basis van de SiSa-verantwoording waren de bijstandslasten voor 2018 € 376,9 mln. Het definitief BUIG-budget bedroeg € 332,3 mln., waardoor het tekort volgens de SiSa-verantwoording uitkomt op € 44,6 mln. Over de aanhoudende tekorten is de gemeenteraad op verschillende momenten geïnformeerd, zo ook over het tekort in 2018. Deze informatie is onderdeel van de begrotingscyclus: begroting 2018 (RIS297813), het halfjaarbericht 2018 (RIS300472), en de jaarrekening 2018 (RIS3002204). Specifiek over de ontwikkelingen met betrekking tot het tekort op de bijstand wordt de raad ook inhoudelijk geïnformeerd. En in januari 2018 heeft de raad ingestemd met de maatregelen van het college (per brief met RIS29882) om het tekort op de bijstand te reduceren.

A.2 Oorzaken van het tekort

Het tekort van de gemeente Den Haag kent verschillende oorzaken.

- Tekortkomingen van het financieringsmodel;

¹ Rapport Divosa Benchmark Werk en Inkomen 2018, G-4.

- Ontwikkeling bijstand;
- Ontwikkeling arbeidsmarkt in relatie tot de kenmerken van de Haagse werkzoekende bijstandspopulatie.

A.2.1 Tekortkoming in het van het financieringsmodel

De discussie over de BUIG is toegespitst op het verdeelmodel en het macrobudget. Het verdeelmodel is ten behoeve van de verdeling 2018 verder verfijnd. Bij de introductie van het model in 2015 is afgesproken een overgangsregime toe te passen waarbij de budgetverdeling deels op basis van historische uitgaven plaatsvond. Deze afspraak liep in 2018 ten einde: vanaf 2018 wordt het verdeelmodel voor 100% toegepast.

De recente discussie met het Rijk over de bijstandstekorten van voorgaande jaren was voor het kabinet aanleiding om met de VNG in gesprek te gaan over de wijze waarop de ramingssystematiek periodiek geëvalueerd kan worden. Ook de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft vastgesteld dat het op de rijksbegroting beschikbaar gestelde bedrag voor de uitvoering van de bijstand de afgelopen jaren ontoereikend was. Dit heeft geleid tot grote tekorten bij gemeenten, oplopend tot ruim 270 miljoen euro in 2016 en 2017. In 2017 hadden 305 van de 380 gemeenten te maken met een tekort; hiervan kwamen 229 in aanmerking voor een vangnetuitkering. Het vangnet is echter niet bedoeld voor het compenseren van tekorten die voortvloeien uit een ontoereikend macrobudget.

De afgelopen jaren was bij de gemeente Den Haag eveneens sprake van grote tekorten als gevolg van een te laag macrobudget en het verdeelmodel. In het contact met het Rijk zijn intensieve gesprekken gevoerd om het macrobudget op voldoende niveau te brengen. Mede door de invloed van het VNG en op advies van de ROB heeft het Rijk in 2018 het definitieve macrobudget verhoogd ten opzichte van het voorlopig budget. Deze verhoging is in verband met financiering van de uitkeringen aan statushouders.

Ondanks de verhoging, is het definitieve budget 2018 € 1,3 mln. lager (€ 332,2 in 2018 t.o.v. € 333,6 in 2017) dan het definitieve budget 2017. Deze daling wordt veroorzaakt doordat de verdeling van het budget volledig plaatsvindt op basis van het nieuwe verdeelmodel. Het wegvallen van de historische component scheelt voor Den Haag t.o.v. het aandeel in 2017 € 16,1 mln. Ten opzichte van het oude verdeelmodel dat in 2014 werd gehanteerd is het verschil zelfs € 58,7 mln.

Uit onderzoeken ² bleek ook dat:

- De prijs van de uitkering onvoldoende is verdisconteerd in het model, met als gevolg dat vooral bij de grote gemeenten tekorten ontstaan. Inmiddels is de prijs met de verfijning van het verdeelmodel in 2018 aangepast.
- Het verdeelmodel in de berekening van het aantal uitkeringen, grote afwijkingen vertoont ten opzichte van het werkelijke aantal. Deze afwijkingen kunnen niet worden verklaard door het gevoerde beleid of de uitvoering daarvan. Ze doen zich vooral voor bij gemeenten met specifieke kenmerken van de regionale arbeidsmarkt en de centrumfunctie van de grote stad met een concentratie van sociaal maatschappelijke problematiek.

Hoewel de systematiek voor de verwerking van statushouders in de bijstandsraming voor 2018 is bijgesteld, blijft de gemeente Den Haag op achterstand. Den Haag is op achterstand geplaatst doordat voor 2016 de uitkomst van het verdeelmodel met ruim 2.150 uitkeringen afweek van de realisatie. Deze achterstand is slechts op middellange termijn in te halen.

² Onderzoek van SEO, onderzoek i.o.v. Divosa door AEF en onderzoek naar de aansluiting van het budget bij de maatschappelijke uitgaven, Den Haag mei 2017, APE-projectnummer 1544 i.o.v. de G-4.

Het nieuwe verdeelmodel is volgens de Raad voor het Openbaar Bestuur uitontwikkeld. Volgens de Raad kan het niet beter. Toch blijft het vraagstuk bestaan dat er gemeenten zijn waarbij het tekort of overschot niet kan worden verklaard door beleid en/of uitvoering.

In de gemeente Den Haag is het gat tussen de middelen op basis van het verdeelmodel, en de werkelijke bijstandslasten al jaren achtereen zo hoog dat het college blijft zoeken naar mogelijkheden om het bijstandsvolume te verlagen.

A.2.2 Ontwikkeling bijstand

In Den Haag daalde het bijstandsvolume in 2018 met 1.368 uitkeringen. Deze volume ontwikkeling is gunstiger dan in 2017, toen het bijstandsvolume met 600 uitkeringen daalde.

Op peildatum 31 december 2018 was de Haagse bijstandsdichtheid 11,2 %. Na Rotterdam is dat het hoogste percentage. Het landelijke cijfer is 5,3 %. Het Haagse werkloosheidspercentage bedroeg in 2018 5%. Het een na hoogste in de G-4: Rotterdam 5,8%; Amsterdam 4,7% en Utrecht 3,7%.

Kenmerkend voor de bestandsontwikkeling 2018 dat:

- er sprake was van meer uitstroom;
- een afnemend aantal mensen een beroep deed op de bijstand;
- het aantal jongeren, dat een beroep deed op de bijstand daalde.
- het aantal ouderen steeg;
- het een grote groep langdurig werklozen (langer dan 18 maanden in de bijstand) betreft

In 2018 was de instroom 4.966, in 2017 was de instroom 5.798. Dat komt neer op 832 minder instroom in 2018. De algemene uitstroom is (7.108) 1,7% lager dan in 2017 (7.229). Het percentage dat volledig naar werk is uitgestroomd is toegenomen van 45,4% in 2017 naar 47,1% in 2018. De aantallen bevestigen dat we met een gunstigere arbeidsmarkt en minder instroom in de bijstand te maken hebben. Keerzijde hiervan is dat de resterende groep uitkeringsgerechtigden gekenmerkt wordt met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Ook andere effecten, zoals de instroom van statushouders, verkorting WW-periode en toegangsbeperking Wajong, leiden ertoe dat de bestaande groep uitkeringsgerechtigden meer ondersteuning nodig heeft in de begeleiding naar werk.

Bij de plaatsing naar werk is in Den Haag gebruik gemaakt van de regeling loonkostensubsidie. De keerzijde hiervan is dat deze positieve uitstroomresultaten zich niet direct laten vertalen in een financiële reductie van het bijstandstekort.

In 2018 werden 5.271 nieuwe uitkeringen toegekend hetgeen een daling van 14,5% (894) is ten opzichte van 2017 (6.165). Er zijn 8.103 bijstandsaanvragen afgehandeld, waarvan er 4.966 zijn toegekend. Het afwijzingspercentage bedroeg 38,7%. Het aantal bijstandsaanvragen is ten opzichte van 2017 met 15,8% gedaald.

Ontwikkeling bijstand naar leeftijdscategorieën:

- In Den Haag ontvangt circa 27.000 mensen een bijstandsuitkering, van wie bijna 22.000 personen langer dan 18 maanden. Dat is 84% van het bestand. Van deze groep is 40,2% ouder dan 50 jaar en kampt naar schatting één op de vier mensen met schulden.
- In Den Haag daalde het aantal jongeren tot 27 jaar in de bijstand met 19%, en in de leeftijdsgroep 27 – 50 jaar was de daling 6,9%.

- Het aantal uitkeringen in de groep boven de 50 jaar steeg met 0,8%.

A.2.3 Ontwikkeling op de arbeidsmarkt in relatie tot de kenmerken van de bijstandspopulatie

Het gaat weer goed met de economie en het college is nu aan zet om meer mensen vanuit de bijstand aan werk te helpen. Tegelijkertijd zijn twee fundamentele bewegingen waar te nemen: enerzijds een arbeidsmarkt die nieuwe eisen stelt aan werknemers en anderzijds dat de bijstandspopulatie divers is en steeds vaker te maken heeft met complexe en meervoudige problemen. Hiervan is het hebben van schulden één van de meest voorkomende.

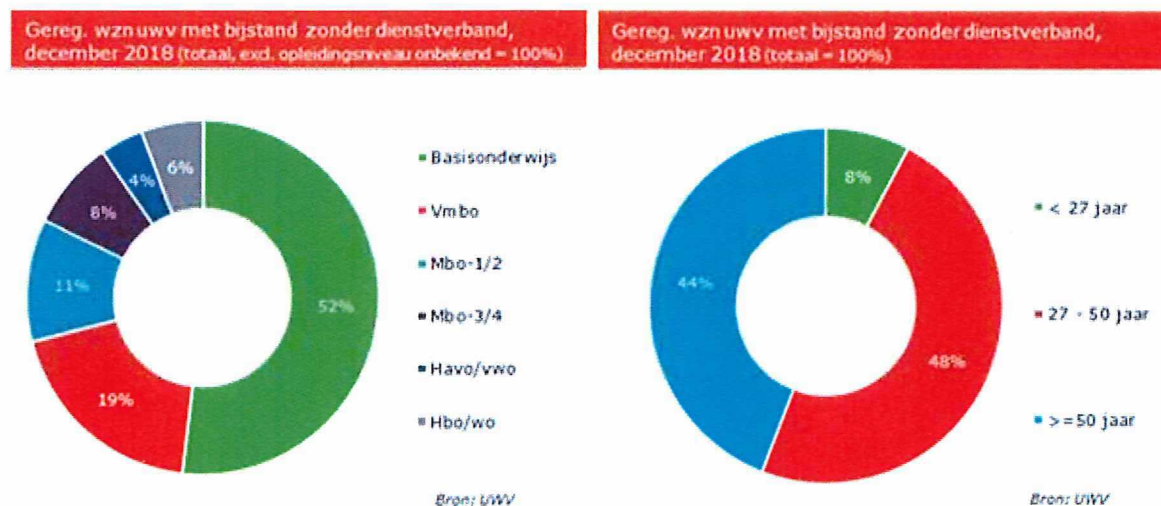
In 2018 was op de arbeidsmarkt in Haaglanden sprake van een toenemende krapte. Meer openstaande vacatures en minder personen met een recente WW-uitkering zorgden er afgelopen jaar voor dat de spanning op de arbeidsmarkt in Haaglanden toenam. Vraag en aanbod zijn – kwantitatief – niet meer steeds in evenwicht. Ook in de nabijgelegen regio's als Rijnmond en Zuid-Holland Centraal is de arbeidsmarkt op totaalniveau krap. De krapte concentreert zich in techniek, ICT en zorg.

Kenmerken van de Haagse werkzoekende bijstandspopulatie

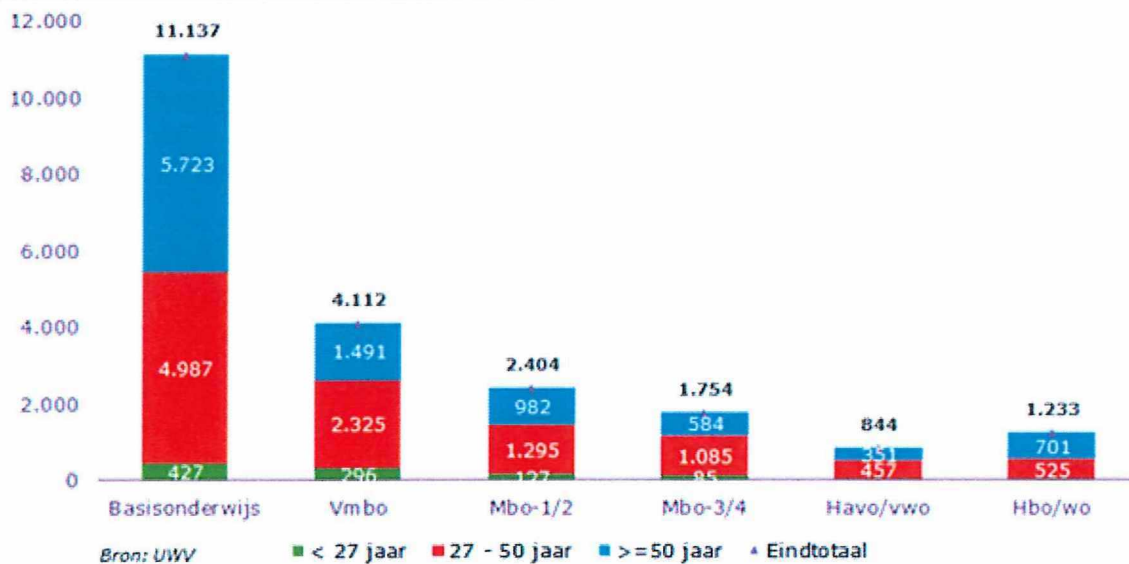
De Haagse geregistreerde werkzoekende met een bijstandsuitkering:

- De gemeente Den Haag telde december 2018 in totaal 25.504 geregistreerde werkzoekenden UWV (gwu) met bijstand zonder dienstverband.
- Van deze GWU'ers met bijstand is van 21.484 personen het opleidingsniveau bekend, de helft daarvan heeft als hoogst voltooide opleiding basisonderwijs (52%).
- Van alle Haagse GWU'ers met bijstand is 11.269 iemand in de leeftijdsklasse 50-plus (44%).

GWU met bijstand zonder dienstverband naar opleidingsniveau en leeftijd

Geregistreeerde werkzoekenden UWV met bijstand zonder dienstverband, december 2018

De spanning op de Haagse arbeidsmarkt

De banengroei, die zich voordoet, wordt voornamelijk ingevuld door nieuwkomers op de arbeidsmarkt (schoolverlaters), door mensen vanuit de WW en forenzen. Een bijzonderheid voor Den Haag is dat door de nieuwkomers op de arbeidsmarkt de beroepsbevolking harder stijgt dan gemiddeld in Nederland; dit is ongunstig voor de arbeidsmarktmogelijkheden van mensen in de bijstand. Daarnaast doet zich een verschuiving voor in sectoren en daarmee de aard van de werkgelegenheid; de kwalitatieve vraag naar arbeid wijzigt en de vraag naar lager gekwalificeerden daalt. Als de laatste ontwikkeling zich doorzet, zal de kwalitatieve mismatch van de mensen in de bijstand toenemen.

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B3) zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven wat de wijze van consultatie was om te komen tot externe maatregelen.

Antwoord op de vraag naar de uitgevoerde interne en externe maatregelen om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie

Het college heeft in 2018 de instroom weten te beperken en de uitstroom te verhogen, maar constateert tegelijkertijd dat onder de streep de kosten van de bijstand hoog blijven. Daarom is het voor het college vanzelfsprekend dat ze blijft kijken naar mogelijkheden om tot kostenreductie te komen. Het huidige tekort op de bijstand betekent een grote druk op de algemene middelen van de gemeente Den Haag.

Het college informeert de raad in de begrotingscyclus (begroting, halfjaarrapportage en jaarrekening) over de stand van zaken BUIG budget, de maatregelen die zijn getroffen om het tekort terug te dringen en de effecten van de maatregelen.

Sinds de aanvraag voor de aanvullende uitkering (IAU) in 2011 heeft de gemeente Den Haag het beleid bestandsreductie vorm gegeven. Dit beleid is vanaf 2011 gecontinueerd en uitgebreid. In de collegeperiode 2014 – 2018 heeft het college aanvullend op de begrotingscyclus, de raad geïnformeerd

over de maatregelen die zijn ingezet om het tekort op de bijstand terug te dringen (laatste brief van januari 2018, RIS 29882).

Hieronder wordt allereerst ingegaan op de interne – en externe maatregelen die in 2017 zijn getroffen en in hun effect in 2018 nog doorlopen, en vervolgens worden de nieuwe maatregelen beschreven, die door het huidige college (2018 – 2022) zijn ingevoerd. Hierbij gaat het om de aanpak van het Werkoffensief +500 waarmee het college in de komende jaren meer mensen aan het werk wil krijgen (zie verder B4).

B1. Interne maatregelen

Integrale aanpak werkloosheid bestrijding: Vanaf de start van de collegeperiode 2014 – 2018 heeft het college gekozen voor een gezamenlijke aanpak om de Haagse economie te verbreden en meer mensen aan het werk te krijgen: het Programma Economie en Werk. Dit programma bestaat uit drie onderdelen namelijk de Agenda Stedelijke economie, de Agenda Kennis economie en het Aanvalsplan Den Haag maakt Werk. De eerste twee vormen de motor voor het creëren van meer banen die de mogelijkheden verruimen voor de uitvoering van het Aanvalsplan Den Haag maakt Werk.

Den Haag maakt werk : Begin 2015 is het aanvalsplan “Den Haag maakt werk” van start gegaan. Belangrijke doelstellingen van dit meerjarige programma zijn 5.000 jongeren naar werk of school te begeleiden, 17.000 mensen uit de bijstand naar werk of school te begeleiden en de mogelijkheden van bijstandsgerechtigden om te kunnen re-integreren of participeren te vergroten (RIS281391).

Wijkbanenplan/Service Punten Arbeid: Door het wijkbanenplan en de oprichting van Service Punten Arbeid (SPA) in een aantal wijken wordt voorkomen dat jongeren de bijstand instromen. Een extra ambitie is om per jaar 250 werk ontwikkeltrajecten te realiseren (RIS296108). Deze werk-ontwikkeltrajecten zijn gericht op de groep jongeren, die niet direct plaatsbaar is op de arbeidsmarkt. Deze outreachende aanpak wordt aangeboden in samenwerking met wijkpartners en informele organisatie. Het huidige college heeft de SPA-aanpak geïntensiveerd.

Werk ontwikkeltrajecten: In 2018 is verder gegaan met de in 2017 gestarte aanpak ‘WerkOntwikkelTrajecten’ (WOT). Deze aanpak houdt in dat de kandidaat in een echte werkomgeving van een werkgever werkt, terwijl hij/zij methodische begeleiding op werknemersvaardigheden wordt aangereikt door een begeleider van het Werkgeversservicepunt. De werkgever zorgt voor coaching op vakmanschap. De trajecten zijn bij diverse bedrijven en organisaties in kansrijke branches gecreëerd.

STiP-banen: In 2017 en 2018 (RIS294630) is aan de uitstroom uit de bijstand een extra impuls gegeven met 1.000 STiP-banen (Sociaal Traject in Perspectief). Deze banen dragen bij aan het terugdringen van het bijstandstekort. STiP- banen zijn bedoeld voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die al lang een bijstandsuitkering ontvangen. Daarbij hebben ze veelal een arbeidsbeperking waarmee ze tot de doelgroep van de banenafpraak behoren.

Handhaving en Fraude: Al in het coalitieakkoord 2014 – 2018 is afgesproken om een extra impuls aan de fraudeopsporing en bestrijding te geven. De Raad wordt hierover jaarlijks geïnformeerd (RIS 282715, RIS 294175, RIS 297677, RIS301576). Ook voor het nieuwe college (2018 – 2022) is naleving en handhaving een speerpunt voor de komende jaren. Er wordt een intensiveringsslag gemaakt voor zowel het opsporen en aanpakken als ook voor het voorkomen van bijstandsfraude.

Deltaplan armoede en schulden: Door het Deltaplan Armoede en Schulden (RIS 297685) wordt ook een bijdrage geleverd in het terugdringen van bijstandslasten. Loonbeslagen worden door werkgevers als hinderlijk en belastend ervaren; het hebben van schulden is vaak een belemmering om aan het werk te

komen. Voor bijstandsontvangers met schulden worden trajecten ontwikkeld, waarin integraal wordt gewerkt aan het in orde brengen van de financiën, begeleiding op verschillende leefgebieden en voorbereiding op een traject naar werk en gebruik wordt gemaakt van de methodiek 'Mobility Mentoring'³.

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

Het college geeft een toelichting over de wijze waarop door consultatie tot de externe maatregelen is gekomen.

Gebruik best practices: Bij de ontwikkeling van nieuwe initiatieven en maatregelen maken we gebruik van inzichten en best-practices van andere gemeenten. Uitwisseling tussen gemeenten vindt onder andere plaats door werkbezoeken, deelname aan themabijeenkomsten en kennislabs van Divosa. Daarnaast wordt door de G4 een benchmark gebruikt, waardoor op basis van gegevensuitwisseling van elkaar geleerd wordt.

Mobility Mentoring: Dit is een wetenschappelijk inzicht dat chronische stress invloed heeft op het gedrag van mensen. Mensen met chronische stress (kenmerken voor mensen die in armoede leven en/of met problematische schulden) gaan meer bij de dag leven, zijn minder goed in staat om doelen en prioriteiten te stellen, emoties te reguleren en strategieën te ontwikkelen voor als het tegenzit. Mobility Mentoring ondersteunt mensen om hun financiële en sociale problemen aan te pakken, met als doel een economisch zelfredzaam leven. De hulp- en dienstverlening richten zich op meerdere sociale problemen, die in samenhang met elkaar worden aangepakt. Zie ook de toelichting van de maatregel onder B3.

Methodiek ontwikkeling: In samenwerking met TNO is een evidence based methodiek voor de begeleiding ontwikkeld, waarin het individu centraal staat. De evidence based methodiek wordt toepast bij de begeleiding van jongeren in de bijstand. Zie ook de toelichting van de maatregel onder B3.

Inzet Onderzoek: Het college heeft in 2017 aan Panteia gevraagd te onderzoeken hoe de toekomstige (uitbreidings- en vervangings-) vraag op de Haagse arbeidsmarkt (werkgelegenheid en vacatures) er op de middellange termijn (periode 2017-2022) en de langere termijn eruit ziet (doorkijk naar 2030). Dit onderzoek versterkte het inzicht dat extra maatregelen nodig zijn voor een duurzame uitstroom van de groep langdurig werklozen in de bijstand. Mensen moeten arbeidsmarktrelevante opleidingen gaan volgen. Het onderzoek heeft ook aan het licht gebracht dat er voldoende werk is, maar de vraag wordt steeds meer hoe we werkgevers kunnen helpen de vacatures en takenpakketten zo vorm te geven dat deze door mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt kunnen worden vervuld. Zie ook de toelichting van de maatregel B4.

Deelname Benchmark: Den Haag neemt deel aan de Divosa-benchmark om zich met de deelnemende gemeenten te vergelijken. Specifiek voor de G-4 wordt een aparte benchmark opgesteld. Deze benchmark wordt op G-4 directieniveau besproken. De benchmark is een belangrijk instrument om van elkaar te leren. Zo is de gemeente Den Haag in G-4 verband in samenwerking met het ministerie en het CBS opgetrokken in een onderzoek naar het zittend bestand om er achter te komen welke variabelen voorspellend zijn voor de uitstroom van de groep langdurig werklozen. Ook is er samenwerking tussen Den Haag en Rotterdam bij de matching tool 'Hallo Werk'.

Samenwerkingsverbanden: Ten behoeve van de opsporing van misbruik van de sociale zekerheid werkt de dienst SZW op verschillende manieren samen met andere partijen. De belangrijkste

³ Mobility Mentoring wordt toegelicht onder het kopje 'Externe maatregelen'.

samenwerkingsverbanden zijn: het Haags Economisch Interventie Team (HEIT), de Financial Intelligence Unit (FIU) de Haagse PandBrigade (HPB). Het HEIT is een samenwerkingsverband tussen de (Rijks)Belastingdienst (waaronder douane), de Inspectie SZW, het UWV, de Politie en de diensten DSO, BSD en SZW van de gemeente Den Haag. Het HEIT voert controles uit, gericht op de opsporing van misstanden in de horeca & detailhandel en mensenhandel/prostitutie. Ook vinden controles plaats op bedrijventerreinen met groothandels en garagebedrijven. Uit deze integrale handhavingscontroles volgen signalen over mogelijk verzwegen werkzaamheden en inkomsten van bijstandsgerechtigden.

De FIU valt onder het ministerie van Justitie en Veiligheid en voert de “Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme” uit. De FIU beschikt over signalen omtrent ongebruikelijke en verdachte transacties. Meldingen van ongebruikelijke transacties waar bijstandsgerechtigden bij betrokken zijn worden door de Sociale Recherche nader onderzocht.

Voor onderzoek naar buitenlands vermogen werkt de gemeente samen met het Internationaal Bureau Fraude-informatie (IBF, onderdeel van het UWV). Ieder jaar wordt meerdere keren de hulp van het IBF ingeschakeld, onder meer voor het doen van onderzoek naar vermogen in het buitenland, zowel binnen als buiten Europa. Momenteel wordt naast de inzet van het IBF ook verkend of en op welke manier private partijen ook ingeschakeld kunnen worden voor dergelijke onderzoeken.

B3. Externe maatregelen

Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.

Gezamenlijk opsporen en sanctioneren: Ten behoeve van de opsporing van misbruik van de sociale zekerheid werkt de dienst SZW op verschillende manieren samen met het Haags Economisch Interventie Team (HEIT), de Financial Intelligence Unit (FIU) en de Haagse Pand Brigade (HPB). Zie toelichting onder ‘Consultatie t.b.v. externe maatregelen’.

De evidence based methodiek: In samenwerking met TNO is een evidence based methodiek voor de begeleiding van jongeren ontwikkeld, waarin het individu centraal staat. De jongere wordt zo snel mogelijk naar een geschikte werkervaringsplaats geplaatst pas geleid, daarna vindt gerichte training plaats. Vanaf de start krijgen de jongeren een vergoeding in plaats van een uitkering.

De methodiek Mobility Mentoring bij de aanpak van armoede en schulden: Voor bijstandsontvangers met schulden worden trajecten ontwikkeld, waarin integraal wordt gewerkt aan het in orde brengen van de financiën, begeleiding op verschillende leefgebieden en voorbereiding op een traject naar werk. De gemeente heeft besloten om bij de ontwikkeling van deze trajecten gebruik te maken van de methodiek ‘Mobility Mentoring’.

Het uitgangspunt van Mobility Mentoring is het wetenschappelijke inzicht dat chronische stress invloed heeft op het gedrag van mensen. Mensen met chronische stress (kenmerken voor mensen die in armoede leven en/of met problematische schulden) gaan meer bij de dag leven, zijn minder goed in staat om doelen en prioriteiten te stellen, emoties te reguleren en strategieën te ontwikkelen voor als het tegenzit. Dit vraagt om hulp- en dienstverlening die daar rekening mee houdt. In deze aanpak biedt de professional coaching, ook wel ‘mentoring’ genoemd, die uitgaat van gelijkwaardigheid en eraan bijdraagt dat mensen weer doelgericht gaan handelen.

Dit inzicht heeft ertoe geleid dat voor de bijstandsontvangers met schulden trajecten worden ontwikkeld, waarin integraal wordt gewerkt aan het in orde brengen van de financiën, begeleiding op verschillende leefgebieden en voorbereiding op een traject naar werk.

Onderzoek: In 2017 is aan Panteia gevraagd te onderzoeken hoe de toekomstige (uitbreidings- en vervangings-) vraag op de Haagse arbeidsmarkt (werkgelegenheid en vacatures) er op de middellange termijn (periode 2017-2022) en de langere termijn eruit ziet (doorkijk naar 2030), en in welke sectoren, voor welke beroepsgroepen en op welke beroeps-/kwalificatieniveaus groeit de werkgelegenheid naar verwachting en in welke neemt deze af (positieve dan wel negatieve uitbreidingsvraag). Met deze investering hoopt het college een beter beeld van de arbeidsmarkt te krijgen waardoor het aantal plaatsingen kan worden verhoogd.

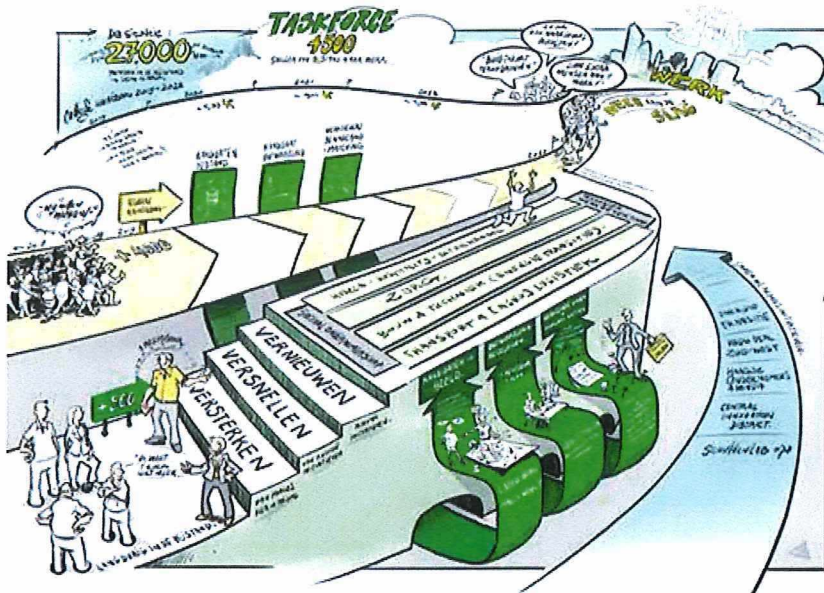
Een van de conclusies uit het rapport dat in januari 2018 is opgeleverd door het onderzoek van Bureau Panteia (RIS299202), is dat het aantal vacatures de komende jaren in Den Haag zal toenemen, maar dat door de disbalans tussen vraag en aanbod wordt verwacht dat, als we niets doen, er een aanzienlijk bestand van bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt over blijft. Het is daarom belangrijk dat het arbeidsaanbod wordt versterkt en dat we ons richten op de groeisectoren. In de sectoren horeca & toerisme, bouw & installatietechniek, transport & (agri)logistiek liggen volgens Panteia de meeste kansen voor onze doelgroep. Deze beweging vraagt specifieke inzet, omdat het voor een deel ook gaat om nieuwe beroepen en er nu al sprake is van krapte. Dat laatste geldt ook voor de zorg. De inzichten uit dit onderzoek zijn betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van de maatregel die hieronder wordt beschreven.

B4. *Interne – externe maatregel: een gedeelde opgave*

Na de verkiezingen van 15 maart 2018 is een nieuw college geformeerd, dat op 8 juni is geïnstalleerd. Met de komst van dit nieuwe college, zijn nieuwe politieke speerpunten benoemd. Deze speerpunten staan het coalitieakkoord Den Haag, Stad van Kansen en Ambities, waarmee de raad heeft ingestemd. In het collegeakkoord zijn maatregelen opgenomen die het college in de collegeperiode 2018 – 2022 (RIS299794) om het tekort op de bijstand te verminderen.

Het college gaat met deze nieuwe maatregel in de periode 2019-2022 jaarlijks 500 mensen extra uit de bijstand helpen, bovenop de huidige doelstelling (de huidige doelstelling is dat we 2.600 mensen volledig uit de bijstand helpen door hen te begeleiden naar school of werk). Het hoofddoel van dit actieplan is om deze extra uitstroom te realiseren door de bestaande dienstverlening te versnellen, versterken én uit te breiden. We richten onze inspanningen vooral op de mensen die al langdurig in de bijstand zitten en mensen die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt.

Doelstelling: Werkoffensief +500 (sneller uit de bijstand)

Om deze doelstelling te realiseren heeft het college de samenwerking gezocht met werkgevers, mensen met een bijstandsuitkering, onderwijsinstellingen en andere partners. Met de werkgevers, maatschappelijke partners en mensen uit de doelgroep zijn al gesprekken gevoerd. Zij hebben het actieplan op uitvoerbaarheid getoetst. In het actieplan is daarnaast nadrukkelijk de verbinding gezocht met lokale, regionale en landelijke initiatieven, zoals de Energietransitie, de Regiodeal Zuidwest, de Haagse Ondernemersagenda, het Centraal Innovation District en het Schuldenlab.

In aanloop naar de uitvoering van het actieplan zijn onder ander de volgende activiteiten uitgerold.

- ✓ Er zijn gesprekken gevoerd met werkgevers in de sectoren bouw & techniek, horeca & detailhandel, zorg & welzijn en transport & (agri)logistiek. (Deze sectoren kwamen als kansrijk in het onderzoek van Panteia naar voren¹⁾. Ondernemers uit buurgemeente Westland zijn daar goed bij betrokken.
- ✓ Er zijn ook gesprekken gevoerd met verschillende strategische partners, onder andere met MKB Den Haag, VNO NCW, ROC Mondriaan, de Haagse Hogeschool, diverse uitzendbureaus, het Wereldforum, TNO, het Innovation Quarter Zuid Holland en Bedrijventerrein ZKD.
- ✓ In januari 2019 is de matchingtool 'Hallo Werk' officieel uitgerold. HalloWerk is het matchingsplatform van de gemeente dat werkzoekenden en werkgevers direct met elkaar in contact brengt. Via zelfservice waar mogelijk en met ondersteuning van de gemeente waar nodig. Zo vinden werkzoekenden sneller werk en worden vacatures sneller vervuld.

De maatregel "Werkoffensief +500" (RIS301575) is in januari 2019 officieel gelanceerd. Het college heeft ervoor gekozen deze maatregel duidelijk te markeren als een exclusief en nieuw plan: het "Werkoffensief +500. De exclusiviteit komt tot uitdrukking in de positionering bovenop de al ingevoerde maatregelen om het bijstandstekort te reduceren. De maatregel is nieuw omdat haar grondslag ligt in het gezamenlijk optrekken van interne- en externe partners. Samen met partners buiten de grenzen van de gemeentelijke organisatie wordt uitvoering gegeven aan het actieplan.

Het college ziet met dit actieplan kansen om de bijstandsafhankelijkheid in Den Haag nog verder te verminderen en het tekort op de bijstandsuitkering terug te dringen.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

Antwoord op de vraag naar de beoogde effecten van de maatregelen

- ❖ Via het programma Den Haag Maakt Werk (DHMW) zijn in 2018 6.341 mensen begeleid. Dat is ruim 2000 meer dan de prognose voor 2018. Daarbij ging het om 3702 die daardoor geheel uit de bijstand zijn geholpen. De overige 2.639 zijn mensen die via parttime werk gedeeltelijk uit de bijstand zijn geholpen, jongeren bij wie instroom in de bijstand is voorkomen en mensen die geen uitkering ontvingen. Van de 6.341 behoorden 2.297 mensen tot de categorie jongeren (tot 27 jaar). Dat is ruim 1000 meer dan de prognose voor 2018. Met dit aanvalsplan dat in 2015 van start ging, heeft de gemeente tot 2018 ruim 17.000 mensen uit de bijstand aan werk of naar school begeleid. Ruim 5.000 jongeren gingen aan het werk of naar school. Van deze groep jongeren stroomde 4000 uit de bijstand.
- ❖ In 2018 zijn 1396 jongeren vanuit de SPA's (het wijkbanenplan) begeleid zijn naar werk, een opleiding of een hulpverleningstraject. Hierin zijn ook de inspanningen van het team Leerlingzaken meegenomen, dat deel uitmaakt van de integrale dienstverlening in de SPA's. Vanwege het succes in 2018 heeft het huidige college besloten structureel middelen beschikbaar te stellen voor deze kwetsbare jongeren. De begeleiding werd in 2018 vanuit tijdelijke middelen gefinancierd.
- ❖ In 2018 zijn 912 kandidaten op een werk ontwikkeltraject gestart, waarvan 173 jongeren. Het totaal aantal succesvol afgeronde werk ontwikkeltrajecten was 642, waarvan 156 door jongeren.
- ❖ Mede dankzij de STiP-banen is onze arbeidsmarktregio landelijk nu één van de koplopers in het realiseren van de banenafpraak. Begin 2018 vierden we de plaatsing van de duizendste STiP-medewerker. Er zijn 25 STiP-medewerkers doorgestroomd naar regulier werk. Ook zijn er medewerkers om andere redenen uitgestroomd. Een deel van hen is, of wordt herplaatst. Op de vrijgekomen plekken zijn/worden nieuwe STiP-medewerkers geplaatst. Door uitval, ziekte en herplaatsingen wisselt de bezetting van de 1.000 banen. Eind 2018 werken er nog 872 personen op een STiP baan.
- ❖ In het kader van handhaving en fraude zijn in 2018 1.936 fraudeonderzoeken afgehandeld, voor 806 onderzoeken had dit geen consequenties. Voor 1.130 dossiers geldt dat:
 - het tegengehouden van aanvragen, aanpassingen van de uitkering en beëindigingen naar aanleiding van fraudeonderzoeken een besparing heeft opgeleverd van in totaal € 5,5 mln.
 - Er fraudevorderingen zijn vastgesteld voor in totaal € 4,9 mln.Er zijn 596 bestuurlijke boetes opgelegd tot een totaalbedrag van € 0,7 mln.
- ❖ In de komende 4 jaar wil de gemeente Den Haag jaarlijks 500 extra mensen sneller uit de bijstand en aan het werk helpen. De kern van het werkoffensief +500 is dat met alle mensen in de bijstand (22.000 mensen al langer dan 1,5 jaar) een persoonlijk gesprek wordt gevoerd, om in kaart te brengen wat hun talenten, behoeften, ambities en eventuele belemmeringen zijn. Op

deze manier kan gericht naar werk worden bemiddeld. Nu blijkt dat de gekozen aanpak werkt, zal het aantal bijeenkomsten en gesprekken geïntensiveerd worden.

Ander kernpunt is het maken van afspraken met werkgevers en met onderwijsinstellingen. Vooral in de sectoren horeca & toerisme, bouw & installatietechniek, zorg, en transport & (agri)logistiek zal de komende jaren het aantal vacatures toenemen. De gemeente sluit werkakkoorden met de werkgevers over duurzaam plaatsen van mensen uit de bijstand. Werkakkoorden zijn concrete maatwerk-afspraken tussen gemeente Den Haag en het betreffende bedrijf. Met de onderwijssector worden afspraken gemaakt om de opleidingen goed te laten aansluiten op de mogelijkheden van de kandidaten en de wensen van de werkgevers. In

Op 21 maart 2019, ondertekenden dertien Haagse bedrijven een werkakkoord. Met 1500 mensen met een bijstandsuitkering zijn gesprekken gevoerd, waarvan met bijna 400 mensen vervolgspraken zijn gemaakt om naar werk begeleid te worden. De dertien bedrijven die 21 maart een werkakkoord tekenden, zijn McDonald's, Winkelman & Van Hessen, Weverling Groenproviders, RegioTV, Made in Moerwijk, Interfix Bouw, Binck Bouw & Verkeer, USG People, Haagbouw, Particibaan, TeamWerk, Cirkel Rond en Mastermate.

Het college is van mening dat met de getroffen (extra)maatregelen en met de (verwachte) positieve effecten die daarvan uitgaan, de gemeente zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin een optimale inzet heeft gepleegd om het tekort op de bijstand verder te reduceren.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Den Haag verklaart dat het voor 15 augustus 2019 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: _____

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar:

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2019.

De gemeenteraad van de gemeente Den Haag stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 8/7 2019

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar:

De griffier, plw

Naam van de ondertekenaar: J.L. van Oeveren

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2018 dient uiterlijk op 15 augustus 2019 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2019 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2016 als over 2017 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2016 en/of over 2017 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U kunt eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor haar instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina 'beoordeling en advisering' over de VU 2018 wordt een en ander eveneens toegelicht.

Informatie over eerdere aanvragen

Gemeenten willen van elkaar leren om tekorten te reduceren op het budget dat zij hebben voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Vangnetaanvragen kunnen daarbij behulpzaam zijn. Daarom zijn alle vangnetaanvragen over 2017 beschikbaar via deze website.

In een vangnetaanvraag verklaart het college van B&W maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. In de aanvraag geeft het college een toelichting op de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren (vraag A aanvraagformulier). Ook worden oorzaken van het tekort (vraag B aanvraagformulier) genoemd en wordt het beoogde effect (vraag C aanvraagformulier) toegelicht.

Gemeenten hebben, tijdens verschillende bijeenkomsten, aangegeven interesse te hebben in vangnetaanvragen van andere gemeenten. De vangnetaanvragen waren reeds openbaar op gemeentelijke websites, omdat de vangnetaanvraag op de agenda staat van de gemeenteraad. Op verzoek van gemeenten zijn vanaf nu alle vangnetaanvragen over 2017 gebundeld op deze website.

De vangnetaanvragen van de VU 2017 zijn beschikbaar in de zip bestanden op de website. Deze bestanden staan in de sectie [documenten](#). De toetsingscommissie heeft bij een aantal aanvragen een verzoek gedaan om aanvullende informatie. Deze correspondentie is eveneens opgenomen (na verwijdering van persoonsgegevens).

Ook is een [tweetal tools](#) gepubliceerd, daarin kunt u zien hoe u de gewenste informatie makkelijker kunt vinden.

In de [handleiding bij de beide tools](#) kunt u bovenstaande informatie nalezen en krijgt u uitleg over het gebruik van de beide tools.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven. Onder een analyse van de oorzaken van het tekort wordt verstaan: 'de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.'

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2018⁴ en/of de Benchmark van Divosa⁵.
- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

Onderdeel B

Indien uw gemeente over 2016 en/of 2017 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2018 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort. Omschrijf de interne maatregelen onder B1 en de externe maatregelen onder B3. Bij B2 beschrijft u per maatregel hoe de externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot deze externe maatregel.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'externe maatregelen'.

- *Waar moet ik op letten bij het beantwoorden van vraag B?*
Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- *Wat is een externe maatregel?*
Met 'externe maatregel' wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie.
- Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere:

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2017/10/12/rekentool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2018>

⁵ www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

- gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten,
- inwinnen van advies bij andere gemeenten,
- gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomst van Divosa,
- gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking,
- gebruik maken van de publicatie van aanvragen van eerdere jaren en de betreffende tools op de website van de toetsingscommissie en op basis daarvan advies inwinnen over deze maatregelen of
- advies van een adviesbureau.
- *Wat wordt aangemerkt als 'extern'? Enkele aandachtspunten:*
 - Externe consultatie betekent consultatie met een organisatie buiten de grenzen van de gemeente. Een veel gestelde vraag is of een WGR, ISD of RSD als extern wordt aangemerkt. Het antwoord hierop is, dat het voor de hand ligt dat de consultatie buiten een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) plaats vindt. Omdat dit echter niet tijdig (namelijk voor 1-1-2018 op de website en in het beoordelingskader van de commissie) is gecommuniceerd, wordt dit voor de vangnetuitkering 2018 nog als goed gerekend. Vanaf de vangnetuitkering 2019 en later is dat niet meer het geval.
 - Het samenwerken met een externe partij voldoet als 'externe maatregel' indien binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
 - Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als 'externe maatregel' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.
- *Wanneer moeten maatregelen zijn getroffen?*
De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek. Een (interne of externe) maatregel moet daadwerkelijk zijn getroffen voor de datum van indiening.
- *Moet het steeds een nieuwe maatregel zijn?*
Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.
Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.
In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen.
- *Wat wordt bedoeld met '(aanvullende)' maatregelen*
Hiervoor is aangegeven of het steeds nieuwe maatregelen moeten zijn. Dit is een afweging van het lokaal bestuur. Om die reden wordt het woord 'aanvullende' tussenhaakjes gezet.

Suggesties bij de beantwoording van B

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.

- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een bijdrage levert.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend te vervolgen.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag.

Het college dient de gemeenteraad inzicht te verschaffen dat met alle getroffen maatregelen te samen sprake is van een extra (optimale) inspanning om het tekort te reduceren. Het verklaren en dit inzichtelijk maken is voldoende.

Hierop wordt niet inhoudelijk, maar slechts procedureel getoetst (wordt dit door de verklaring van het college e.e.a. voldoende inzichtelijk aan de gemeenteraad). De commissie beoordeelt of de beoogde stappen worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.

- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2018 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.